Všeobecná výstraha: Varování obyvatel a správná reakce v krizové situaci

Povodně, rozsáhlé požáry, technologické havárie s únikem nebezpečných látek nebo jiné krizové situace mají jedno společné – vyžadují rychlou reakci obyvatel, často v řádu minut. Právě proto je v České republice dlouhodobě budován jednotný systém varování a vyrozumění, jehož cílem je včas upozornit obyvatele na hrozící nebezpečí a vytvořit časový prostor pro přijetí správných ochranných opatření. Z pohledu běžného občana jsou jeho nejviditelnější součástí koncové prvky varování. Jedná se o rotační sirény, elektronické sirény a místní informační systémy, jejichž úkolem je jednoznačným zvukovým signálem upozornit na mimořádnou událost ohrožující zdraví, životy nebo majetek.

V České republice je od roku 2001 zaveden jediný varovný signál pro obyvatelstvo s názvem *Všeobecná výstraha*. Všeobecná výstraha má podobu kolísavého tónu sirény v délce 140 sekund a může být v krátkých intervalech až třikrát opakována. Pokud se rozezní siréna s varovným signálem, je nutné zpozornět, vyhledat informace a řídit se doporučenými postupy. Varovný signál je záměrně odlišný od akustické zkoušky, provozuschopnosti jednotného systému varování a vyrozumění, což je 140 sekundový nepřerušovaný tón slyšitelný zpravidla každou první středu v měsíci. Slyšet můžeme ještě signál *Požární poplach*, jehož přerušovaný tón v délce 1 minuty slouží pouze ke svolání jednotek požární ochrany. Rozpoznání signálů a znalost jejich významu patří k základům osobní připravenosti obyvatel.

V mnoha obcích jsou dnes instalovány elektronické sirény nebo místní informační systémy, které po zaznění varovného signálu poskytují také verbální tísňovou informaci o druhu hrozby a vyzývají ke sledování rozhlasu, televize nebo dalších oficiálních informačních kanálů. V místech, kde jsou pouze rotační sirény bez hlasového výstupu, jsou informace doplňovány například prostřednictvím obecního rozhlasu nebo výstražných zařízení na vozidlech složek integrovaného záchranného systému. Smyslem těchto sdělení není předat veškeré podrobnosti, ale nasměrovat obyvatele k ověřeným zdrojům aktuálních pokynů.

Po zaznění varovného signálu je zásadní zachovat klid a postupovat uvážlivě. Zpravidla nejbezpečnějším krokem je okamžité ukrytí v nejbližší zděné budově, ideálně v místnostech ve střední části objektu a na straně odvrácené od možného zdroje ohrožení. Uzavření oken a dveří a vypnutí ventilace nebo klimatizace může významně snížit riziko proniknutí škodlivých látek do vnitřního prostoru. Pokud to lze, je potřeba poskytnout ukrytí i dalším osobám, které ho potřebují. Pokud se člověk nachází v autě, měl by se pokusit ukrýt v nejbližší vhodné budově. Není-li to možné, může vozidlo dočasně posloužit pro improvizované ukrytí, pokud zavře okna a vypne ventilaci. Současně je vhodné co nejdříve zjistit, jaký druh nebezpečí hrozí, a sledovat dostupné oficiální informační kanály.

Důležitou součástí správného chování je získávání informací z oficiálních zdrojů a respektování pokynů složek integrovaného záchranného systému a orgánů obce. Zbytečné telefonování na tísňové linky s cílem ověřit si situaci může v kritických okamžicích zkomplikovat řešení události osobám v přímém ohrožení. Varovný signál Všeobecná výstraha sám o sobě mimořádnou událost neřeší, ale dává obyvatelům cenný čas, který může při správném a klidném postupu významně přispět k ochraně zdraví, majetku i lidských životů.

Nezapomeňte! Štěstí přeje připraveným!

autor: kpt. Ing. Alena Sládková, HZS Libereckého kraje